

98. KHIRNI

- **Scientific name:** *Manilkara hexandra*
- **Marathi name:** खिर्नी
- **Commonly Name:** Khirni, Rayan
- **Family:** Sapotaceae

Leaves and Arrangement

- **Type:** Simple
- **Arrangement:** Alternate
- **Shape:** Obovate to obovate-elliptic
- **Size:** 5-10 cm long and 3-7 cm wide
- **Base:** Broadly wedge-shaped to obtuse
- **Texture:** Both surfaces smooth, often closely clustered towards the end of branchlets with conspicuous scars
- **Petiole:** 0.8-2 cm long

Fruit

- **Type:** Berry
- **Shape:** Obovoid-oblong to ellipsoid
- **Size:** 1-1.5 cm in diameter
- **Characteristics:** 1- or 2-seeded
- **Fruiting Period:** feb. onwards

Flowers

- **Size:** About 4 mm in diameter
- **Shape:** Sepals are ovate-triangular, 3-4 mm; petals are oblong, about 3 mm
- **Colour:** White or light yellow; sepals are yellowish gray velvety
- **Arrangement:** Arise in fascicles in leaf axils
- **Flowering Period:** August to December

Bark Structure

- **Texture:** Smooth
- **Colour:** Gray
- **Characteristics:** Smooth branchlets

Habitat

- **Native Range:** Southeastern Asia, from India and Sri Lanka east to southwestern China and Vietnam, and south through Thailand to Malaysia and Indonesia
- **Height:** 3-12 meters

Uses

1. Used for heavy structural work, gate posts, and big beams.
2. Used for turning and carpentry despite the dense wood.
3. Used as rootstock for *Manilkara zapota*.
4. The fruit is edible and consumed locally.
5. Used in traditional medicine to treat fevers, jaundice, kidney function, skin infections, stomach ulcers, and enhance immunity.

Fun Facts

1. Khirni is also known as Ceylon Iron Wood or Milk Tree.
2. The tree exudes a milky sap when bruised.
3. It is a slow-growing but fairly large evergreen species.
4. The wood is hard and durable, making it suitable for heavy structural work.
5. Khirni is used in Ayurvedic medicine for various health benefits

98. KHIRNI

- **Scientific name:** *Manilkara hexandra*
- **Marathi name:** खिर्नी
- **Common name:** Khirni, Rayan
- **Family:** Sapotaceae

पाने आणि त्यांची मांडणी

- **प्रकार:** साधी
- **मांडणी:** पर्यायी
- **आकार:** उलट अंडाकृती ते उलट अंडाकृती-लांबवर्तुळाकार
- **आकार:** ५-१० से.मी. लांब आणि ३-७ से.मी. रुंद
- **तळ:** विस्तृत पायासारखा ते बोथट
- **पोशाख:** दोन्ही पृष्ठभाग गुळगुळीत, वारंवार शाखांच्या टोकाला एकत्रित, स्पष्ट खुणांसह
- **पेटीओल:** ०.८-२ से.मी. लांब

फळ

- **प्रकार:** बेरी
- **आकार:** उलट अंडाकृती-लांबवर्तुळाकार ते लांबवर्तुळाकार
- **आकार:** १-१.५ से.मी. व्यास
- **वैशिष्ट्ये:** १- किंवा २-बियांचे
- **फळांचा कालावधी:** फेब्रुवारी पासून पुढे

फुले

- **आकार:** सुमारे ४ मिमी व्यास
- **आकार:** संदल अंडाकृती-त्रिकोणी, ३-४ मिमी; पाकळ्या लांबवर्तुळाकार, सुमारे ३ मिमी
- **रंग:** पांढरा किंवा हलका पिवळा; संदल पिवळसर करड्या मखमली
- **मांडणी:** पानांच्या फांद्यांमध्ये फॅसिकल्समध्ये उदय
- **फुलांचा कालावधी:** ऑगस्ट ते डिसेंबर

साल रचना

- **पोशाख:** गुळगुळीत
- **रंग:** करडा
- **वैशिष्ट्ये:** गुळगुळीत शाखा

निवासस्थान

- **मूलस्थान:** आग्नेय आशिया, भारत आणि श्रीलंका पासून पूर्व चीन आणि व्हिएतनाम पर्यंत, दक्षिण थायलंड, मलेशिया आणि इंडोनेशिया पर्यंत
- **उंची:** ३-१२ मीटर

उपयोग

१. मोठ्या संरचनात्मक कामांसाठी, गेट पोस्ट, आणि मोठ्या बीम्ससाठी वापरले जाते.

२. सुतारकाम आणि वळवण्यासाठी वापरले जाते, जरी लाकूड घन असले तरी.
३. *Manilkara zapota* साठी रूटस्टॉक म्हणून वापरले जाते.
४. फळ खाद्य आहे आणि स्थानिक पातळीवर वापरले जाते.
५. पारंपारिक औषधांमध्ये ताप, पिवळा दाह, मूत्रपिंड कार्य, त्वचाविकार, पोटाचे अल्सर, आणि प्रतिकारशक्ती वाढवण्यासाठी वापरले जाते.

मजेदार तथ्य

१. खिरणीला Ceylon Iron Wood किंवा दूधाचे झाड म्हणूनही ओळखले जाते.
२. झाडाच्या शाखांवर जखम केल्यावर दूधासारखा रस बाहेर पडतो.
३. हे झाड धीम्या गतीने वाढणारे पण मोठ्या आकाराचे सदाहरित प्रजाती आहे.
४. लाकूड कठिण आणि टिकाऊ आहे, ज्यामुळे हे मोठ्या संरचनात्मक कामांसाठी योग्य बनते.
५. खिरणी आयुर्वेदिक औषधांमध्ये विविध आरोग्य फायद्यांसाठी वापरली जाते.

*Image Credit: India Biodiversity Portal